

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 1. — TELEFON: 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 35-36, 37-38, 39-40, 41-42, 43-44, 45-46, 47-48, 49-50, 51-52, 53-54, 55-56, 57-58, 59-60, 61-62, 63-64, 65-66, 67-68, 69-70, 71-72, 73-74, 75-76, 77-78, 79-80, 81-82, 83-84, 85-86, 87-88, 89-90, 91-92, 93-94, 95-96, 97-98, 99-100.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Obroč okoli Leningrada se vedno bolj zožuje

Položaj v Finskem zalivu se razvija v odločilno fazo — Nemci so se približali Leningradu na 50 km — Viborg je že obkrožen — Sovjetske zveze z baltskimi pristanišči onemogočene

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. avg. (DNE). Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo danes naslednje službeno poročilo:

Na vsej vzhodni fronti so potekale operacije tudi v teku večeršnjega dneva po načrtu.

Na finski fronti so nemške in finske čete v tesnem sodelovanju izvajale znaten uspeh. Po večdnevni boji, ki so jih izvedle v najtežjih terenskih in vremenskih razmerah, so v prostoru vzhodno od Salla uničile porazila sovražna skupina sil v moči dveh divizij. Samo šibkim delom se je posrečilo uiti, pri tem pa so pustili za seboj skoraj ves vojni material.

Oddelki nemškega letalstva so večerj uničili 109 sovjetskih letal, razen tega pa so madžarski lovci sestrelili 10, italijanski pa 8 sovjetskih letal.

Berlin, 29. avg. s. V dopolnilo že objavljenih vesti v uradnem poročilu se doznava, da se položaj v Finskem zalivu razvija v odločilno fazo, ker je nemškim četam uspelo, polastiti se preostalih delov severne Estonije. Med tem je bil zožen tudi še nezaseden pas okoli Leningrada, tako da so na nekaterih točkah Nemci komaj 50 km od bivešega ruskega glavnega mesta. Ker so tudi Fini napredovali proti jugu, se zdi položaj Leningrada skrajno resen. Viborg je že obkrožen. Sovjeti imajo v tem pasu samo dve pomorski mesti, Kronstat in Leningrad. Nemška vojna z minami in delovanje nemškega letalstva skupno s finsko mornarico Sovjetom skoraj onemogoča vzdržati zvezo z ostalimi pristanišči Baltičkega morja. Ni torej več daleč trenutek, ko bodo s tega morja Sovjeti popolnoma odstranjeni.

bi pomoči letalstva. Nemški generalni štab ni napadel frontalno vseh položajev, temveč tiste sektorje sovjetskih položajev, ki so bili najslabši. Tu so nemške čete ustvarile velikanske žepce, iz katerih sovražnik ni mogel pobegniti. Potem so sledile majhne in velike uničevalne bitke.

Število padlih — okrog 40.000 samo pri velikih Lukih — pove, kako hude so bile operacije uničevanja sovražnikovih sil. Ma-ta tajnost vojaških zmag ne obstoja samo v zasedanju sovražnega ozemlja in njegovih važnejših središč, marveč v uničevanju sovražnikove vojske. Sovjetska vojska je prisiljena ostati zbrana za obrambo ozemlja, ki pomeni življenje za veliko Rusijo, kajti od Leningrada do Rostova v Azovskem morju in od Arhangelska do ustja Volge v Kaspiskem morju se razteza ogromno ozemlje z vsemi industrijskimi bogastvi in vsemi tehničnimi napravami ter z glavnimi rudniki Rusije.

Taka koncentracija sil dopušča nemški vojski izvajanje njenih taktičnih in strateških načrtov v najboljših okoliščinah. Sovražnika ni treba iskati v Rusiji. Naha-ja se v številnih skrbno pripravljenih in utrjenih položajih, opremljenih z ogromni-mi vojnimi sredstvi velike moči. Odločen je upirati se in se boriti do zadnje kaplje krvi iz prepričanja ali iz zmogete, odločen je upirati se, ker se zaveda, da bi z izgubo ozemlja tako zvane evropske Rusije so-vražnik dobil vse najvažnejše vire ruske-ga industrijskega sistema, kar bi bil naj-hujši poraz. Sovjetska vlada se mora zdaj odločiti, ali da uniči vso svojo industrijo, da ne bi padla v roke nasprotniku, ali od-straniti vse množice delavcev in delav iz industrijskih predelov. V prvem primeru bi uničenje prizadelo samo ruski narod, v drugem primeru bo ogromna množica de-lavcev zbrana v najbolj zapuščenih pre-delih Rusije, kjer jim preti v zimskih me-secih lakota.

Moskovski sestanek odložen

Rim, 29. avg. s. Vest o odložitvi anglo-ameriške-sovjetske konference, ki naj bi se vršila v Moskvi, je povzročila hudo razočaranje v angleškem glavnem mestu. Londonski politični krogi so prepričani, da se ne bo dalo mnogo storiti za skupno ak-cijo med londonsko, moskovsko in wash-ing-tonsko vlado, če ne bodo Zedinjene dr-žave sporočile svojih odločitev glede sestan-ka. Odložitev konference je vsaj za zdaj onemogočila načrte sodelovanja med An-glijo, Ameriko in Rusijo. Z druge strani sprito čedalje bolj kritičnega vojaškega položaja Sovjetske Rusije ne more pred-viđeti datuma odločitve niti sama sovjets-ka vlada.

Uničen oklopni vlak

Berlin, 29. avg. s. Nemško topništvo je predvečernim zadelo oklopni sovjetski vlak v sektorju Revala. Vlak se je vžgal že po prvih zadetkih in je bil popolnoma uničen.

Angleži zaplenili štiri španske ladje z žitom

Valencia, 29. avg. s. Veliko ogorčenje in vznemirjenje je vzbudilo dejstvo, da so Angleži ustavili in odpeljali v Gibraltar štiri španske trgovske ladje, natovorene z žitom in namenjene v Valencijo. Angleži teh ladij doslej še niso izpustili. Prebivalstvo v Valenciji je že več tednov brez kruha.

Strašne posledice angleške blokade v francoski Somaliji

Vichy, 29. avg. s. Radio Džibuti je objavil številke o umiranju v Francoski So-maliji v prvi polovici avgusta. Umrljivost znaša 150 na 1000 oseb. Radio Džibuti opo-zarja na velikansko povečanje umrljivosti in obtožuje kruto angleško blokado. Še zdravstvene službe v Francoski Somaliji je izjavil, da je pričakovati še večje umrljivosti v drugi polovici avgusta in v septem-bru. Čedalje več žrtev zahteva skrbni pa-trolni nadzorje ne prestopa s štirimi pa-trolnimi ladjami in z več manjšimi edini-cami, ki so oborožene, somalijsko obalo in preprečujejo dobavo živila in drugih nujno potrebnih vrst blaga.

Potopljen angleški parnik

Rim, 29. avg. s. Reuter poroča, da so nemški letala v Sredozemlju, kjer je pre-važal čete, potopila veliki prekoceanski holandski parnik »Blamatz« 11.636 tona-mi, ki je bil v službi Anglije.

Atentat na Lavala

Pariz, 29. avg. s. O atentatu na Lavala so se svedele sledeče potrobnosti: Atentat je bil izveden v neki vojašnici med svečanostjo o priliki odhoda prvega kontingenta francoskih prostovoljcev v vojno proti boljševikom. Atentator Paul Colette, star 21 let, je izjavil, da se je vrnil med prostovoljce, da bi lažje izvedel atentat. Lavalo so streljali z avtomatskimi puškami. Sam je osebno zagotovil družini, da njegovo življenje ni v nevarnosti.

Novi uspehi letalskih sil

Ena križarka in ena pomožna vojna ladja poškodovani Dve sovražni ladiji sestreljeni

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 28. avgusta naslednje 450. vojno poročilo:

Včeraj so letala Osi intenzivno napadala tobrusko trdnjavo. Skupine italijanskih in nemških bombnikov, ki so jih spremljala naša lovna letala, so neprestano in uspešno bombardirale pristaniške naprave, ba-terije in druge objekte. Nad Sidi el Baranijem so nemški lovci sestrelili dve angli-ski letali tipa Curtis. Skupine italijanskih letal so bombardirale tudi sovražne pos-tojanke v oazi Džarabub.

Na odseku pri Tobruku na kopnem in-tenzivno delovanje prednjih oddelkov in streljanje topništva.

Angleško letalstvo je obnavilo napade na Tripolis in Bengazi.

V vzhodni Africi je bil eden sovražni-napad na Uolkeft zadrt s pričo vstraj-nega odpora naših čet, ki so jih močno podpirali topništvo s svojim ognjem in naši letalci s svojimi drzinami in uspešnimi intervencijami.

Pri nadaljnjih akcijah so torpedni apa-rati Kraljevega letalstva na Sredozemskem morju napadli in zadeli dve angleški vojni ladji: nko lažjo križarko in nko 12000-tonsko pomožno križarko. Ena naše letale se ni vrnilo na svoje oporišče.

Iran ustavil sovražnosti

Nova iranska vlada hoče preprečiti nepotrebno prelivanje krvi

Teheran, 29. avg. s. Sestavljena je bila nova vlada z Ali Furughiem na čelu, ki je bil predsednik vlade že od leta 1932. do 1935. Zunanje ministrstvo je prevzel Ali Soheili, notranje ministrstvo pa Eri Amery.

Nova iranska vlada se je spričo nadmo-či sil, ki so napadle državo, odločila usta-viti sovražnosti, da prepreči nepotrebno prelivanje krvi.

Nepričakovano odkritje

Rim, 29. avg. s. Nepričakovano odkritje o že dolgo obstoječem pajdaštvu med Mo-skvo in Londonom nudi angleški list »Daily Sketsch«, ki piše, da sta London in Moskva izročila iranskemu šahu seznam Nemcev, ki naj se izzenejo iz Irana in da je bil se-znam sestavljen že pred več meseci. Samo dva meseca sta Rusija in Nemčija v vojni, toda že več mesecev je poteklo, odkar sta London in Moskva skupno sestavila se-znam, ki je bil te dni izročen šahu.

Angležem gre samo za petrolej

Berlin, 29. avg. s. Primer Irana kaže, da se Angleži, kadar gre za petrolej, vr-žejo z vso silo na plen, uporabljajoč ljudi in orožje, tvegajo vse, pohodijo kakršno koli oviro, tudi mednarodno pravo, in »osem točk z Atlantika«. V Jugoslaviji in Grčiji ter na Kreti so se Angleži zadovo-lijli z umikom. Primera je brez dvoma zgovorna, v kolikor kaže, da je bilo deset milijonov ton petroleja iz Irana več vred-no kakor Jugoslavija in Grčija. Kljub obil-nim krvavim izgubam Grkov na bojišjih zaradi ščuvanja angleškega generalnega štaba Grki niso zaslužili takega ravnanja.

Nove grožnje Japonski

Iran je samo predigra za Daljnji vzhod, kjer hoče anglo-saški imperializem udariti Japonsko

Rim, 29. avg. s. Angleški listi so polni groženj proti Japonski. »Star« piše na primer, da je to, kar se je dogodilo v Iranu, samo predhodno dejanje tega, kar se lahko zgodi na Daljnem vzhodu, če se Amerika in Rusija odločita za akcijo.

Tokio, 29. avg. s. Pod naslovom »Od Irana do Sijama« objavlja list »Kokumin« članek, v katerem poudarja, da hoče An-glija prenesti vojno čedalje bolj proti vzhodu in da hoče po piratskem napadu na Iran izvajati svoj pritisk tudi na Siam. Glede anglosaškega imperializma ni razli-ko med Anglijo in med Zedinjenimi dr-žavami, toda Siam se je vrnil v življenjski prostor Japonske. Zdaj je jasno, piše list, da anglosaški imperializem ne pozna več meja in da se kaže čedalje bolj gra-bežljiv. Po invaziji Sirije, Iraka in Irana naj bi Anglo-Američani naperili svoje oči

na Siam in s tem na Japonsko. Siam in Japonska naj bi se združila in skupno nad-zorovala sleherno sovražno gibanje in vo-jo storila, da preprečita razširjenje vojne na Daljni vzhod.

Avstralska kriza

Bangkok, 29. avg. s. Nadaljnji znak tež-kega političnega položaja v Avstraliji in krize vlade je to, da se je pojavila močna opozicija proti ministrskemu predsedniku Menziesu. Opozicijo sestavljata dve važni politični stranki: poljedelska stranka in stranka avstralske edinstvi. Obe sta so-glasno odobrili resolucijo na skupnem zborovanju in sklenili brezpogojno podpirati Faddena kot kandidata za mesto predse-dnika ministrskega sveta. Obe stranki imata skupno v parlamentu od 74 glasov 38 gla-sov in od njiju zavla torej zaupnica vladi.

tike, si je v zadnjem času mnogo prizade-vala, pripraviti Brazilijo do tega, da bi Ameriki odstopila svoje otoke na južnem Atlantskem oceanu. Za to ji je ponudila Nizozemsko Guajano. Brazilija pa je do-slej te ameriške načrte odločno odklanja-la. V septembru bodo vključili v ameriško vojsko filipinske oborožene sile. Te štejejo sedaj 40.000 moč.

Washington, 28. avg. u. Roosevelt je pod-pisal dekret, ki določa kredite za držav-no obrambo v znesku 7,6 milijarde dolar-jev. S temi sredstvi naj bi se pospešila proizvodnja mehaniziranih sredstev za vojsko, gradnja ladij in naprav na pomor-skih oporiščih.

Nove palače v Monakovu

Berlin, 28. avg. d. Na merodajnem me-stu trenutno proučujejo velikopotezen načrt okrasitve južnomonakškega mesta Mo-nakova. Tamkaj bo zgrajena nova opera, ki bo najlepša v Nemčiji. V načrtu je tudi zgradba posebne palače za arhitekturo, ki bo postavljena poleg »Palače nemške umet-nosti«. V načrtu je tudi zgradba novega inštituta za glasbene in znanstvene študi-je ter inštituta za raziskovanje arheolo-ške kulture in slednjih inštituta za študij zgo-dovine.

Obnovite naročnino!

Bitka pri Velikih Lukih

34.000 ujetnikov in velik vojni plen — Preprečeni poskusi na Dnjepru

Berlin, 29. avg. s. Pri zasledovanju v sektorju Gomela potoplenih rdečih čet so bili doseženi znatni uspehi. Dve brzi divi-ziji sta prodrla globoko v sovražne pozi-cije in kolone in zajeli 2.200 ujetnikov in 15 topov vseh kalibrov. V bitki pri Ve-likih Lukih je bila 22. sovjetska armada po-polnoma uničena. Številke, ki jih je obja-vilo predvečernjega izredno poročilo, so se medtem povečale glede ujetnikov na 34.000, glede uničenih in zajetih topov pa na 452. V bitki pri Velikih Lukih so se Nemci po-lastili tudi velike količine vsakovrstnega vojnega materiala, med njim 333 težkih metalcev bomb in 19 tankov.

Ob doljnem toku Dnjepra so rdeči upo-rabili več čolnov majhne toneže proti nemškim položajem na desnem bregu reke. Dobro delujoče nemške baterije so pa za-žgale eno torpedovko in en vlačilec, pro-den so edince mogle pričeti z akcijo. Ostali parniki so se nato vrnili. Samo vla-čilec, ki je bil zadet, je bil zavlečen od toka proti morju.

V področju Revala je nemško tonništvo predvečernim uspešno obstreljevalo po-morske objekte v pristanišču. Zadeta in potopljena je bila ena sovjetska trgovska ladja, ki je skušala odpluti iz pristanišča.

Za Rusijo nastopajo najbolj kritični tedni

Na Dnjepru se bo izvajala odločitev velikega pomena — Angleži priznavajo, da je položaj zelo kritičen

Rim, 29. avg. s. Vojaški sodruđnik An-glez Liddel Hart piše v listu »Daily Mail« o položaju na ruski fronti in pravi, da bo do prihodnjih tedni najbolj kritični. Liddel Hart izjavlja, da je položaj Rusov nejasen zaradi srditega odpora, ki ga ruske čete nudijo, toda splošni potek bitke kaže na najtežji položaj za Rusijo. V zadnjih 14 dneh so nemške armade dosegle uspehe, ki bodo imeli tra-ne posledice, v kolikor od-ložajo splošen potek bojnega pohoda. Bolj kakor nemški uspehi otežkočajo položaj hude izgube Rusov, zlasti pa izguba neka-terih strateških položajev, s katerih bi

Rusi lahko v kratkem iniciativno posegli v boj. Liddel Hart govori o industrijah, ki jih je Rusija že izgubila, in o onih, ki so v nevarnosti. Res je, pravi vojaški kritik, da je ureditev industrije v Uralu v za-dnjih letih napredovala, toda ta razvoj ne more držati ravnotežja z izgubami v osta-lih ruskih industrijskih poslojih, ki so mno-go večjega pomena za sovjetski vojni po-tencial. Izguba vzhodne Ukrajine in železnih rudnikov je precej huda. Še hujsa bi bila izguba industrijskega področja vzhodno od Dnjepra. Liddel Hart meni, da zavisi usoda ruske vojne od usode Dnjepra.

Pregled položaja na vzhodni fronti

Vzhodna fronta, 29. avg. s. Posebni do-pisnik agencije Stefani poroča:

Hitlerjev glavni stan je objavil 25. t. m. zaključek bitke pri Gomelu, 26. t. m. osv-ojitev Dnjepropetrovska in 27. t. m. za-sedbo Velikih Lukov. Te vojaške operacije niso same na sebi cilj, temveč omogočajo dosego izredno važnih strateških objektov. Treba je pogledati samo na zemljevid, kje se nahajajo Veliki Luki. To je važno kri-žišče na cesti, ki veže Rigo in Moskvo, v zračni črti okrog 400 km od Moskve, kjer sta Dnjepropetrovsk in Gomel. Polo-žaj je sedaj takle:

Številnih minskih polj, s katerimi so Rusi zaščitili utrjene položaje okrog bivešega carskega glavnega mesta.

Zadnje nemške zmage pri Gomelu in Ve-likih Lukih so ustvarile strateško zelo ugo-den položaj za nadaljnji razvoj operacij na vsej osrednji fronti. Nemške sile so zadale sovražniku velike izgube. Za Ruso so bile bitke pri Gomelu in pri Velikih Lukih najbolj krvave in najbolj smrtono-sne v tej vojni. V teh bitkah so sodelovale majhne in velike sovjetske edince, v ka-terih so bili vojniki v starosti od 20 do 32 let. To važno sporočilo je potrjeno s kontroliranimi izjavami ujetnikov.

Z zadnjimi operacijami so bili vsi so-vjetski položaji v osrednjem odseku fron-te napadeni in ni bilo zavzeto samo ozem-lje, temveč uničena tudi velikanska mno-žina vojnega materiala in porušen ves oskrbovalni sistem v neposrednem in v od-daljenem sovjetskem zaledju. Sovjetski ge-neralni štab ni mogel reagirati na nemško akcijo. Vrgel je v boj svoje najbolj obo-rožene in pripravljene sile, toda te ob sla-

Na vrhu Krima in pod njim

Dr. Živko Lapajne odkriva naravna bogastva naše zemlje

Ljubljana, 29. avgusta. Ljubljanska pokrajina ima še celo vrsto skoraj neznanih ali pa vsaj neizkoriščenih naravnih zakladov. Celo v neposredni bližini Ljubljane je še mnogo neodkritih divno lepih krajev. Oni dan smo naredili sicer velik korak naprej, spoznali smo lepote, vrednost in nešteto koristi, ki nam jih more nuditi Golovec! In vendar je Golovec tako rekoč sredi Ljubljane. Podobno je z drugimi večjimi ali manjšimi hribi v ljubljanski okolici.

Vsak Ljubljančan, ki ga zanese pot čez Gorupovo ulico, nehoti zagleda neposredno pred seboj tisto lepo, sinje modro gorovje, ki ga imenujemo Krimsko pogorje. Na prvi pogled se zdi, da se vzpenja v višino črna, gozda, veriga, v resnici pa sta to samo dva brata: Krim (izgovori z j-je) in Mokric, med katerima si je v teku tisočletij urezala strugo čista in divja Ižica, penca se preko zgornjih skal in tvevča danes Slovincem tako dobro znani Iški Vintgar.

Dr. Živko Lapajne, zdravniški inšpektor v pok., spada brez dvoma med najboljše poznavalce naših hribov in je gotovo najvestnejši proučevalec klimatskih razmer. Nešteto človekovemu zdravju zelo koristnih točk je že odkril, prav tako pa je tudi na Krimu in pod njim tako rekoč doma. Ker je Krim za Ljubljano daleko večje, pomena kakor bi si kdo mislil, naj navedem nekaj misli vnetega ljubitelja naših planin.

Bilo je po svetovni vojni, ko se je podal dr. Živko Lapajne prvič na Krim. Peljal se je z otroki do Skofjice, od tam pa je mahnil peš čez Ig, Iško vas in Zg. Ig. Ravnost na vrh Krima. Dan je bil lep, toda videlo se ni nikamor. Krim je bil takrat gost poraščen z nizkim drevjem in grmičevjem. Da bi dobili najhitrejši sestop, so jo navdušeni izletniki ubrali dol naravnost skozi gozd in res so se znašli hitro na Barju v Strahomerju. Na vprašanje, kam je bliže, do Skofjice ali na Preserje, se je glasil odgovor, da ni razlike. Razdalja je bila za utrjenega potnika zelo velika, zato so si najeli lojtnico in se z močno zrahljanimi kostmi vrnili v Ljubljano. Krim je takrat pokazal veliki hibi: ni nudil nikakega razgleda in je bil težko dostopen. Zaradi tega je bilo razumljivo, da smo se Ljubljančani Krima zelo izogibali, dasi je bil od daleč tako vabljivo lep.

Po dvajsetih letih pa se je dr. Lapajne odločil, da ga vnovič obišče in da vidi, ali se je na njem in pod njim kaj izpremenilo. Napredek v prid Krima je bil znaten. Z avtomobilom se lahko danes popelješ prav pod vrh po krasni serpentinah, pri km 5 pa se podaš v strmino peš in si na vrhu z manjšim naporom, ko pa če bi zlezal na smarno goro. Vrh sam pa je spremenjen v lepo košeno, na katerem vrhu je prijazno triangulacijsko znamenje. Glavno pa je dejstvo, da šele zdaj spoznaš, da je Krim ne samo prijazen, nego tudi velik možak in gospodar, saj sega njegov pogled do Ljubljane in daleč mimo nje do Kamniških in Julijskih planin. Posebno slikovit pa je pogled na vzhod. Pod nogami se vije zgoraj navedena avtocesta Iška vas—Rakitna s svojimi prelepiimi zavoji, sredi nje je mala, pa pristno slovenska vasica Zg. Ig z miniaturno cerkvico sv. Lenarta; bolj daleč pa je vidna cerkev na Golem, ki ima tudi izredno lego. Res krasno! Skratka, razgled, ki naravnost kriči po slikarju.

Zelo primeren pa bi bil vrhu Krima hotel. Lepše točke si ni mogoče niti predstavljati. Na hotelski terasi bi človek se-

del in udobno užival kisel mleko od tiste planinske krave s črno belimi lisami, nato pa gledal z dobrih daljnogledom na posamezne znane točke slovenske zemlje, sveder pa bi legel na skupno ležišče, ogreto s toplo streho in dimnikov velike kmetke peči po vzorcu koč na Kureščku. Slikar bi tamkaj ostal kar 14 dni. Kljub ne-navadno lepemu razgledu, ki ga nudi očka Krim, pa se doslej še ni našel človek, ki bi bil to lepo točko Slovincem. Celo po avtomobilski cesti so motorna vozila sila redka. Avtobus, ki vsak dan odpelje iz Ljubljane do Iške, brez dvoma morel tudi potegniti do Rakitne, kjer bi odlozil turista prav na pri Krima. Hotela in kislega mleka seveda še ni tam gori in tudi vse grmičevje še ni odstranjeno, zato razgled ni povsem prost. Izgleda, ko da bi bili Slovinci vse premoale podjetni. Vsak prebivalec Zg. Iga in Rakitne bi moral imeti svoj zapravljivček z motornim obratom na razpolago. S tem, da je Sv. Lenart brezplačno preskrbel Zg. Izancem krasno avtocesto, jih je namreč gmotno podprl. Hoje, ki so bile prej brez cene, so danes dragoceni imetki. Čim bi avtobus redno obratoval do Rakitne, bi brez dvoma izredno živahen tujski promet prinašal dosti življenja in dobička.

Danes pa tega še ni. Na Krimu je še zmerom prava džungla. V njej so sledovi divjih prašičev; pazljivo izletnik pa si je nagljal že nebroj žolih zvončnic (drugod se dobi samo plav). Za našo pokrajino je planinska cvetana značilna. Ni je mogoče dobiti povsod iste; treba je zanjo vedeti: tako n. pr. za kraljevo rožo, za dišeči je-glič, Marjine solnice, sleč itd. Kakor rečeno, je Krim gora žolte zvončnice, dočim je Rakitna želčica siviča in črnege tela-ha. Vse te planinske cvetke so tedaj prav zelo izbirčne, zahtevajo posebno podnebje in v celotnem navedenem, kakršno tudi najbolj prija našemu zdravju.

Da Slovincem res še primanjkuje prava mera podjetnosti, pa dokazuje tudi dejstvo, da do danes še ni bil urejen Iški Vintgar. Njegove prednosti so številne in sila koristne. Te so čisti planinski zrak, v katerem raste velike zahteve stavlajoči sleč, nenavadno čista voda, da vidiš njeno dno in celo zelenega raka, kako se spreha po svojem mokrem kraljestvu; vrsto naravnih bazenov in okolnost, da je Iška poletni — brž ko le malo posije sonce — takoj topla za kopel. Poleg tega pa je ves Vintgar dolg okrog 10 km! Ni si mogoče predstavljati lepše in prijetnejše kopeli za našo mladino, poleg tega pa tudi ne zdravilnejše za okrepitev našega zdravja. Le udobnosti nikar! Iški Vintgar je v svojem najlepšem delu nepristopen. Potreben bi bil ureditve, ki bi ga naredila takega, kakršna je dosedanjí urejeni del Vintgarja, kakar bi ga Slovenci posekali v trumah, zlasti pa bi bil pripravljen za šolske izlete iz Ljubljane. Če bi bil Iški Vintgar v celoti pravilno urejen, bi bili sprehodi ob njem v času, ko vode najbolj narastejo, nekaj posebnega. Nudili bi veličasten pogled in taki izprehodi bi pomirili tudi najrazvrženejši živčevje.

Vse drugo bi prišlo potem samo od sebe. Naša zemlja je nekaj posebnega. To vedo povedati tudi vsi tuji, ki so bili v naših krajih. Le pogledimo samo po italijanskem časopisu, kako dan za dnem odkriva naravne lepote v Ljubljanski pokrajini. Kmalu bodo širom sveta bolje poznali našo zemljo kakor mi sami, kakaj brez dvoma je res, da Slovinci svojih zakladov še danes ne vemo ceniti in dvigati.

Rožna polja v Bolgariji

1,500.000 rož porabi za en kilogram dragocenega rožnega olja

Gorski orjak Jumrukdzalu se dviga na obzoru tako neposredno, da človeka kar osupne. Z ravnine okrog Plovdiva, ki znaša njena nadmorska višina komaj 150 m, se dvigajo visoke gore Balkana do 2370 m visoko, malone kakor nekakšna lestev pod nebo, po kateri bi človek prišel sicer težko, vendar pa zanesljivo na oni svet.

Jumrukdzal je turško ime najvišje gore balkanskega pogorja in pomeni v našem jeziku pest. In res dobi človek ob pogledu na to goro vtis, kakor da je nekdo dvignil močno koščeno pest proti neskončnosti. Južna pobočja Jumrukdzala in nanje meječe doline na zapadu in vzhodu so poleti ena sama ogromna preproga rož, ki širijo daleč naokrog prijeten vonj. Ze pri Demir-Hisarju stopiš na polja, na katerih goje rože kakor pri nas rečimo krompir. To so seveda niso plimneiste vrste vrtnic, pa tudi ne nobene divje rože z ostrim trnjem. To so polnocvetne rože svetlordeče barve, velike tako kakor naše navadne vrtnice.

Ustavimo se takoj pri prvem rožnem polju in stopimo k bosemu možu, ki nabira rožno cvetje in ga spravlja v vrečo. — Dober dan, džido, kaj pa delaš? — ga ogorimo. — Začelo se je obiranje rož, — nam odgovori. Potem nas radovedno pogleda in po govoru p-sedi, s kom govori. Nastavi nam vrečo pod nos, dihnemo težak vonj in vzamemo polno prgišče rož s seboj. Niecz isen? Kakor Američan izgovori te besede skozi zobe in se opraviči, da govori poleg bolgarske samo se angleščino. Da, zelo dolgo je že tega, ko je bil v Kanadi, da bi zaslužil tam denar za to svoje rožno polje. Ta čas so prihletli iz bližnje vasi otroci in njihove drobne ročice pritiskajo na prvi velike šopke rož, ki nam jih potem mečejo v avto. Nazadnje okrase še voz z girlando iz rož in tako se odpeljejo proti Karlovu kakor da smo na ženitovnjanskem potovanju.

To idilično mestce stoji na kraju, kjer priteče z Jumrukdzala bistra rečica, drveča čez ska-le, tu je pa speljana v diskretno skrito elektrarno. Če se ozremo od tod na desno in levo v dolino, opazimo več dimni-

kov, iz katerih se vali v tem nenavadno letnem času gost dim. Tja se pomikajo procesije kmetic, obložene z rožami. Svoj pridelek prodajajo destilacijskim stanicam, ki cele gore rožnih cvetov kuhajo in destilirajo, dokler ne prikaplajo iz tenkih cevok oljnate kapljice. Vsak gram teh kapljic stane okrog 40 lejev. Izdelovanje rožnega olja nazadnje z vsakim letom, nam pove ravnatelj, kajti parfum se izdeluje umetno, vendar je pa znašala vrednost lanske proizvodnje še 100 milijonov lejev. Poldrugi milijon rož je treba za 1 kg rožnega olja. Ni torej čudno, da čuvajo uradniki in delavci vsako kapljico rožnega olja, ki ga spravljajo v tresore, kakor da gre za demante.

V Karlovu smo sklenili obedovati. Presenečeni pogledamo tudi v neko trgovinico, kjer sedi mlada žena na stolčku, jemlje s kupa cno rožo za drugo, trga spretno njihove listke in jih meče v navadni kuhinjski lonec. Ko je lonec poln, pride postavna kuharica, natrese v rožno cvetje sladkorja in potisne lonec na štedilnik. Sladkor se raztopi, z njim pa tudi rožno cvetje. Nazadnje ostane redeč sok, ki ga prinese natakak z domačim kolačem, tako zvano banico. Med obiranjem rož se proizva-ja v vsej dolini ta vrsta močno dišečega soka rdeče barve, ki ga razpošiljajo po vsej Bolgariji in ljudje jedo svojo banico in druge jedi najraje če plavajo v tem preslajenem rožnem soku.

Hodimo po ozkih ulicah mesteca križem krašem, pogledujemo čez kamenite stene, po katerih se vije vinska trta. Občudujemo dekleta, ki z neverjetno spretnostjo tkejo težko preprogo in povsod nas spremlja prijeten vonj. Ki ga širijo rožna polja in ki se ga noben popotnik ne more dovolj nadihati. Povsod na kmetih postajajo na kmečkih vozovih vrli agronomi in poučujejo kmete o evropskem gospodarstvu, da se more po zgledih trga ta ali oni sadež omejit ali razmnožiti. Tudi rožno olje, izraz in tajna Orienta, se mora podrediti tej nujnosti ter vključiti v sfero računajočih možganov in jedilnega lista.

Visoki Komisar v uradu za ljudsko štetje

Ljubljana, 29. avgusta. Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine je včeraj posetil osrednji urad za ljudsko štetje v Mandelčevi ulici, kjer se razvija živahno delovanje za revizijo zaključkov ljudskega štetja za vse občine naše pokrajine.

Delo je zelo smotno razdeljeno v odseke ter se vrši na metodičen način ob izvršni organizaciji in kontroli.

Visoki Komisar, ki ga je spremljal načelnik kabineta podprefekt dr. Bisja je ob koncu poseta izrazil svoje iskreno zadovoljstvo ravnatelju štetja kom. Roselliju in njegovim sodelavcem.

Boleznica

KOLEDAR

Danes: Petek, 29. avgusta: Obglavljenje Janeza Krstnika.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Gojenke iz St. Cyra.

Kino Sloga: Gangsterji iz Teksasa in Razbojniki zapada.

Kino Union: Cavalleria Rusticana.

Veseli teater ob 20. v Delavski zbornici.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; Kuralt, Gospodarska cesta 10; Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Sprejem učencev iz šol izven pokrajine

»Visoki komisarjat je izdal k uredbi št. 89 z dne 19. avgusta 1941, glede sprejema učencev iz šol izven pokrajine še pojasnilo.

Učenci, ki nimajo dijaških knjižic, ne izprijavljajo se smejo pristopiti k razrednim izpitom le, če verodostojno dokažejo, da so do konca marca obiskovali razred (n. pr. s potrdili dveh učiteljev zavoda, ki so ga obiskovali).

Ljudskošolski učenci, ki nameravajo vstopiti v srednjo šolo, pa morajo še predhodno opraviti razredni izpit na ljudski šoli (ker imajo n. pr. le oceno I. polletja), delajo sprejemne izpite v dneh 20. in 21. septembra.

Pregled motornih vozil na metan ali plinski generator

Pregled (kolavdacija) motornih vozil, predelanih na metan ali na plinski generator predpisan z naredbo št. 80 z dne 8. avgusta 1941-XIX, se vrši vsak četrtek ob 10. uri dopoldne pred Uradom za civilno motorizacijo Visokega Komisarjata v Ljubljani, Gledališka ulica 11.

Za pregled je predhodno pismeno zaprositi imenovani urad. Z vseni potrebnimi podatki opremljeni in kolkovani (kolek za 30 Din—Lit. 11.40) prošnji je treba priložiti nadaljni kolek za 100 Din = 38 Lit. in v gotovini znesek 50 Lit. kot kolavdacijsko takso. Oddvono vendar istočasno je treba zaprositi za izdajo spoznavne izkaznice. Tudi to prošnjo je treba predpisno koskovati Lit. 11.40.

Ovadeni sodišču

Ljubljana, 29. avgusta.

Tržna policija Kr. Kvesture je v zadnjih dneh zasačila naslednje trgovce, ki so se pregrešili z navijanjem cen:

Masero Alojz, zastopnik, Karlovska 19, Heuffel Franc, pečar, Tržaška 109,

Potokar Marija, posestnica, Zavogije 11, Stupica Irma, trgovka, Gospodarska 1,

Remic Ana, prodajalka zelenjave, Dobrunje 11,

Ambrožič Marija, prodajalka zelenjave, Zaloška 173,

Anžur Frančiška, prodajalka zelenjave, Ižanska 140,

Tomšič Luiza, krčmarica, Cesta 29. oktobra 4,

Dolenc Franc, trgovec, Višnja gora 15, Veršič Josip, trgovec, Tyrševa 31,

Mejač Marija, prodajalka zelenjave, Zaloz 24,

Zan Ivan, mesar, Bohoričeva 11,

Keber Anton, mesar, Poljanska 44.

Vsi navedeni trgovci so bili ovadeni sodni oblasti.

Radio Ljubljana

Sobota, 30. avgusta 1941-XIX.

Ob 7.30: poročila v slovenščini, 7.45: pesmi in melodije, v odmoru napoved časa, 8.15: poročila v italijanski, 12.30: poročila v slovenščini, 12.45: pestra glasba, 13: napoved časa, — poročila v italijanski, 13.15: Komunikacija Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini, 13.17: orkester pod vodstvom mojstra Petralia, 14: poročila v italijanski, 14.15: Radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Šijanča, 14.45: poročila v slovenščini, 17.15: pestra glasba, 17.35: plošče, 19.30: poročila v slovenščini, 19.45: simfonična glasba, 20: napoved časa — poročila v italijanski, 20.20: komentar dnevnih dogodkov v slovenščini, 20.30: prenos iz Lucerna — lucernske glasbene manifestacije — simfonični koncert pod vodstvom mojstra Othmarja Schöka — glasba Franca Schuberta, v odmoru Radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Šijanča: pestra glasba, 22.10: predavanje v slovenščini, 22.20: orkester Cetra pod vodstvom mojstra Bazizza, 22.45: poročila v slovenščini.

Norveška idila

Na Norveškem imenujejo še zdaj splošno redarje kakor so jih imenovali tudi ponekol drugod v starodavnih časih javni svetovalci. Norvežani so miren narod in znajo spoštovati red in mir tudi brez ljudi, ki jim je dolžnost skrbeti zanj po mestih. Vendar je pa treba včasih opozoriti na to vsaj župana, kakor misli to župan mesteca Risora, kjer je bil odšel redar ali svetovalec na tritedenski dopust. Za ta primer je objavil župan v domačem listu naslednji oglas:

Glede na veliko zaposlenost vseh sposobnih meščanov, ni mogoče najti namestnika svetovalcu, ki odhaja na tritedenski dopust, zato prosim magistrat vse meščane, naj ohranijo v teh dneh red in mir in naj se niti doma niti v krčmah ne prepirajo.

Rudniško bogastvo Makedonije

Raznih rud je v Makedoniji mnogo, premoga pa malo

V makedonskih rudnikih je trenutno zaposlenih okrog 3.500 rudarjev, njih število se bo pa v kratkem povečalo na 5.000 do 6.000. Tako so izjavili člani posebnega odbora rudarskega trgovinskega ministrstva, ki so potovali po osvobodjenih krajih Makedonije. Kot glavna ležišča kromove rude so v okrajih Skoplje, Kumanova in Balan-dova. Ta ruda se pridobiva v glavnem v rudnikih Raduša, Koranci in Jezerina. Pri Raduši so zgrajene separacije, lokalna železnica in druge industrijske naprave. Pridobljena ruda se predeluje na kraju samem in koncentrat prevaža po železnici. Kromove rude je tu okrog 1 milijon ton.

Svince se pridobiva v okolici Kratova, Strumnice, Ohrida, Jablanice in še na ne-

katerih drugih krajih, dalje pri Dobrevu. Tu je najmanj 1.000.000 ton svinca, ležišča rude so v okolici Broda, Kumanova in Kančnika. Pomembnejše je ležišče manganova rude pri Ceru. V manganovi rudi je okrog 37% mangana in 10 železa. Ležišča zaenkrat še preizkušajo, v kratkem jih pa začno izkoriščati. Doselej ugotovljena količina znaša okrog 50.000 ton. Antimon bodo pridobivali v okolici Bojanova in Kumanova. Večja ležišča te rudine so pri Bojanovu, kjer je te rude približno 5.000 ton.

Poleg tega se naleteli v Makedoniji na ležišča druge rude, ki pa še ni raziskana. Premoga je v Makedoniji malo in sicer v okolici Skoplja in Nikole.

Nov most preko Dunava v Rumuniji

Tudi Rumunija ima pripravljen program velikih javnih del

Rumunski prometni minister Bušila je izjavil, da bo treba izpolniti program javnih del za obnovo porušenih prometnih zvez v krajih, od koder so se morale umakniti sovjetske čete. Vladin program je obsegal zvezo med poedninimi središči proizvodnje in konzuma, ožjo zvezo med poedninimi pokrajinami, zlasti pa tesnejše stike med Rumunijo kot tako in pokrajinami, ki jih je bila zasedla Sovjetska Rusija. Končno gre še za prilagoditev rumunskega prometnega omrežja mednarodnim prometnim zvezam, da zavzame Rumunija važno mesto kot tranzitna dežela v mednarodni trgovini.

V prvi vrsti hoče Rumunija zgraditi moderno avtomobilsko cesto med Brajlo in Galacem ter zvezo s Konstanco. V ta namen bo treba zgraditi nov most preko Dunava v bližini Harsove. Železniško omrežje Rumunije bo treba zelo razširiti, izpolniti, modernizirati ter deloma tudi obnoviti o kolikor so ga razdelale sovjetske čete. V tem pogledu je najvažnejša elektrifikacija železniške proge iz Bukarešte preko Kronstadta do Konstanca.

Državni podtajnik Pana je izjavil po svojem potovanju po Besarabiji in ozemlju okraj Dnjestrja, da je gospodarski položaj Besarabije razmeroma ugoden, in da bi se dala pospraviti letošnja letina, če bodo imeli kmetje na razpolago dovolj vrpežne živine in traktorjev. Mogoče bo tudi zorati polja za setev ozimnice. Preskrba prebivalstva z živilni ni zadela na večje težkoče. V splošnem bo lahko Besarabija že letos znatno prinesla k preskrbi Rumunije s kmetijskimi pridelki. To velja tudi za ozemlje okraj Dnjestrja, kjer sta bila boljšešvika živinoreja in perutninarstvo pod vsako kritiko. Dosedanji kolektivni sistem bo po predhodni dobi nadomeščen z individualnim gospodarstvom. Državni podtajnik je naglašal, da je nate-tela preskrba prebivalstva z industrijskimi izdelki na največje težkoče, ker so sovjetske čete na svojem umiku uničile vse tovarne in delavnice.

V rumunsko gospodarskih krogih naglašajo po zopetni priključitvi Besarabije k Rumuniji na potrebo obširne industrializacije te dežele zlasti njenega zaostalega južnega dela. Industrializacija naj bi obsegala v prvi vrsti živilsko industrijo, ki jo deloma že ima severna Besarabija, čeprav je po enoletnem gospodarjenju sovjetov zelo trpela. Kakor živilska industrija, bi se lahko tudi tekstilna industrija naslanjala na domače sirovine, kajti Besarabija nima samo precej dobro razvite ovčereje, temveč tudi najboljše pogoje za povzdgo pridobivanja volne. Tudi industrija olj in mas, posebno tovarne mila bi lahko pripomogle, da bi dosegli kmetijski proizvodnji boljše cene. Ves gospodarski razvoj te pokrajine je pa odvisen od cest in železnice, ki jih je v Besarabiji zelo malo. Da se olajša gradnja cest, bi bilo treba izgraditi cementno industrijo, za katero so tudi si-

Letošnji uspehi naših lahkoatletov in lahkoatletkin

Prvenstvena tekmovanja za poedince in moštva so že razpisana in bodo prihodnji mesec

Ljubljana, 28. avgusta. Naši lahkoatletski so letos marljivo, čeprav morajo opravljati vsa svoja tekmovanja samo v domačem, najozjem krogu. Poleg izmeničnih javnih nastopov, o katerih smo sproti poročali, redno trenirajo in se pripravljajo za bližnje važne prireditve. Med temi bo vsakakor najpomembnejše istočasno tekmovanje za prvenstvo moštev in poedincev, ki je že razpisano za 7. in 8. septembra, za lahkoatletinje pa podobno prvenstvo sredi meseca, ki bo najbrž v Novem mestu.

V tej zvezi in v zvezi s poročili, ki smo jih objavili o uspehih najboljših italijanskih atletov, je zanimiva tablica uspehov naših treh najboljših atletov, ki so jih dosegli na letošnjih prireditvah. Ta tablica izgleda sedaj takole:

tek na 100 m: 1. Lušický 11,2, 2. Račić 11,4, 3. Polak 11,4;
tek na 200 m: 1. Polak 23,8, 2. Bratož 24,0, 3. Lušický 24,1;
tek na 400 m: 1. Oberšek 52,8, 2. Skušek 53,2, 3. Nabernik 53,7;
tek na 800 m: 1. Košir 1:59, 2. Jovan 2:08, 3. Glonar 2:08,3;
tek na 1500 m: 1. Košir 3:57,6, 2. Oberšek 4:18,4, 3. Magušar 4:19;
tek na 5000 m: 1. Kien 16:37,4;
skok v daljino: 1. Bratož 6,30, 2. Nabernik 6,28, 3. Lončarič 6,27;
skok v višino: 1. Milanović 1,80, 2. Bratož 1,70, 3. Slanina 1,70;
skok ob palici: 1. Bratož 3,40, 2. Pribošek 3,30, 3. Janež 3,30;
troskok: 1. Nabernik 13,14, 2. Smolej 12,44, 3. Kraner 12,25;
met krogla: 1. Zupančič 12,34, 2. Matič 12,01, 3. Merala 11,98;
met kopja: 1. Rigler 50,79, 2. Kraner 49,40, 3. Urbančič 44,20;
met ključa: 1. Stepišnik 52,35, 2. Zupančič 41,68, 3. Skaza 36,21;
met diska: 1. Kajfež 37,87, 2. Dobovšek 37,54, 3. Kosec 37,35;
stafeta 4 x 100 m: 1. Planina I. 46,2, 2. Hermes 46,3, 3. Planina II. 46,6.

Podobno stanje pri atletinjah na podlagi doslejšnjih nastopov pa je: tek na 60 m: 1. Pribošek 8,4, 2. Kozina 8,6, 3. Colja 8,7;
skok v višino: 1. in 2. Pribošek in Kroner 1,35, 3. Kozina 1,28;
skok v daljino: 1. Pribošek 4,47, 2. Palčič 4,35, 3. Colja 4,32;
met diska: 1. Marincček 22,12, 2. Colja 28,00, 3. Rupnik 27,13;
met kopja: 1. Marincček 20,70, 2. Gartner 16,54.

V tem pregledu uspehov lahkoatletinje so krepko zastopane tudi Novomeščanke, kjer imajo pri Eianu nekaj prav dobrih moči.

Nogometne novice od drugod

Na Madžarskem so nogometna igrišča že nekaj časa vsako nedeljo zasedena. Najprej so izvedli tekmovanje za polal sv. Štefana, v katerem sta se sčela kot končna tekmečna znana kluba Ferencvaros in Elektromos. Zmagal je Ferencvaros 2:1 (1:0) in postal pokalni prvak. Takoj nato so začeli prvenstvena tekmovanja in preteklo nedeljo odigrali že drugo kolo v državni ligi, v kateri sodeluje šestnajst klubov. Rezultati so bili: Ferencvaros: Kispest 11:51, F. C. Szeget: KAC 8:1, Salgotarjan: Szolnok WSE 5:2, WMFC: Szolnok 3:2, Gamma: UAC 4:1, Dinavag: Mavag 3:1, Nac: Lampart 5:2, Ujpest: Elektromos 5:4. — Nogometno prvenstvo Italije se bo začelo v nedeljo 12. oktobra. Termin bodo določili in rešena druga vprašanja na seji uprave Italijanske nogometne zveze (Federazione Italiana Gioco del Calcio), ki bo 10. septembra. — Tudi švedski nogometni klubi sodelujejo v večjem pokalnem tekmovanju, ki se bliža končnim odločitvam. — Prihodnjo nedeljo se bo začelo prvenstvo na Norveškem, ker je bila mednarodna tekma s Finsko odgojena za nedoločen čas.

Štirje plavalci ji niso kos

Namreč sloviti rekorderki Hvegerjevi. V bazenu v Koldingu se je ta vitka Danica pomerila na progi 400 m z moško stafeto štirih plavalcev. Rezultat je bil, da je pustila stafeto sa seboj skoro za 6 sekund. Zmagala je v času 5:11,8, plavalci pa so potrebovali 5:17,7. Seveda pa njeni tekme-cl tudi niso bili presvetele zvezde.

Nemško prvenstvo v maratonskem teku

V Treptovu v Nemčiji so v nedeljo tekmovali za državno prvenstvo na najdaljši progi tekavcev, v maratonskem teku. Zmagal je Berlinčan Borgeen, ki je rabil 2 uri, 33 minut in 36 sekund. Na drugo mesto se je plasiral Wöber in na tretje šele lanski zmagovalec Puch.

500 milijonov let stare fosilije

V muzeju v Goslarju je bila otvorjena razstava fosilij, katero je priredilo mestno prirodoslovno društvo. Člani društva so razstavili svoje zbirke, nekateri med njimi nad 100 let stare. Razstavljenih je bilo 2500 fosilij, ki vzbujajo pozornost prirodoslovcov in biologov. Med njimi je nekaj fosilij, ki so neverjetno stare, prisojajo jim namreč 500 milijonov let. V zbirki je tudi vodna lilija, ki je rasla, kakor sodijo, pred 200 milijoni leti.

Usoda bivših jugoslovanskih znamk

Zanimanje za pretiske zasledbenih oblasti je med evropskimi filatelisti ogromno in so znamke med zbiratelji dosegle že izredno visoko vrednost

Ljubljana, 29. avgusta. Ko so italijanske Oborožene Sile, nemška, madžarska in bolgarska vojska zasedle razne dele bivše Jugoslavije in je bila ob enem proglašena Nezavisna hrvatska država, so okupacijske oblasti s prvimi ukrepi, ki so jih izdale, poskrbele tudi za delovanje poštne prometa v skladu z novim časom. Ker v prvem provizoriju ni bilo mogoče tako uporabljati znamk zasledbenih držav, so povsod prišle v promet zaloge bivših jugoslovanskih znamk z odgovarjajočim pretiskom, ki je očitovale zgodovinsko državno politično spremembo. Te znamke niso bile izdane nikjer v večjem številu serij in so zaradi tega, pa tudi zaradi svoje zgodovinske vrednosti med domačimi, italijanskimi, nemškimi in drugimi evropskimi zbiratelji znamk zbudile ogromno zanimanje, tako da se danes prodajajo v filatelističnih krožkih in pri trgovcih z znamkami po zelo visokih cenah. Skušali smo zbrati podatke o posameznih izdajah na vsem bivšem teritoriju Jugoslavije in kolikor so nam bili dosegljivi, jih navajamo v naslednjem.

Znamke na ozemlju Ljubljanske pokrajine

Na ozemlju Ljubljanske pokrajine je bila izdana najprej kompletna serija prejšnjih jugoslovanskih znamk, ki so izšle l. 1940. z glavo bivšega kralja Petra II. Ta serija, ki sta ji bili priključeni tudi dve znamki izdaje iz l. 1935., na kateri je upodobljen bivši prestolonaslednik Peter, je dobila črn pretisk Co. Ci. Njena nominalna vrednost je znašala pri celotni seriji 139,25 din in je vsebovala naslednje znamke:

Črnozrjavca za 25 par, oranžno za 50 par, zeleno za 1 din, rdečo za 1,50 din, lilakarminasto za 2 din, liljarjavo za 3 din, ultramarinmodro za 4 din, temnomodro za 5 din, čokoladnozrjavca za 5,50 din, skrilatomodro za 6 din, temnozrjavca za 8 din, vijoličasto za 12 din, temnovijoličastozrjavca za 16 din, svetlomodro za 20 din in lilakarminasto za 30 din; znamki iz serije l. 1935. sta vijoličasta za 10 din in liljarjavo za 15 din.

Skupno s to serijo je izšla tudi serija porto znamk s pretiskom Co. Ci. Znamke je izdala bivša država l. 1931. in 1932. Serija obsega vijoličasto 50 parsko znamko, temnokarminasto za 1 din, temnomodro za 2 din, oranžno za 5 din in svetlovijoličasto za 10 din. Torej s skupno nominalno vrednostjo 18,50 din.

Med vsemi temi je najredkejša, najbolj iskana in zato najdražja tista za 15 din — bilo je pretiskanih samo okoli 1000 komadov — ki jo nekateri filatelisti cenijo na 700 do 800 lir, med tem ko kupujejo celotno zbirko za 1000 lir in več. V notranjosti države pa jim cene še vedno rastejo, tako da niti ni mogoče določiti fiksne tržne cene, kar velja približno tudi za vse ostale znamke.

Druga serija, ki je bila izdana, je imela črn pretisk z napisom: R. Commissariato Civile territori Sloveni occupati Lubiana, napis Jugoslavija pa je bil uničen s črnimi pikčastimi poljimi. Obsegala je iste znamke, kakor serija Co. Ci., brez liljarjave za 15 din.

Dodatno k tej seriji so bile pretiskane s spremembo nominalno vrednostjo iz iste serije znamke rdečo za 1,50 din na 50 par in ultramarinmodro za 4 din na vrednost 1 din. Tako je znašala nominalna vrednost kompletne serije 125,75 din.

Tudi k tej seriji so bile izdane porto znamke z enakim pretiskom in enako vrednostjo kot one s pretiskom Co. Ci. Med temi, ki jim znaša nominalna vrednost 18,50 din, je najredkejša in zelo iskana znamka po 5,50 din. Posebnost so tri porto znamke za 0,50, 1 in 2 din, ki so izšle naknadno in imajo enak napis, vendar so črke drugačne, tanjše.

Približna cena za vse te znamke je okrog 300 lir. Posebne specialitete kakor znamke z dvojnimi, premaknjenimi, obrnjenimi in s prečnimi na gumirani strani pa seveda nimajo niti približno določljive cene, ker se te ravno po zanimanju interesentov za take redkosti.

Najvišjo ceno pa so dosegli pretiski letalske serije. Bile so to bivše jugoslovanske znamke iz septembra 1937. leta, preko katerih je bil tiskani napis enak tistemu, ki smo ga zabeležili pri drugi seriji. Serija teh znamk obsega temnozrjavca za 50 par, zeleno za 1 din, modro za 2 din, karminasto za 2,50, vijoličasto za 5 din, lilakarminasto za 10 din, temnozeleno za 20 din, modro za 30 din, črnozeleno za 40 din in modrikasto za 50 din; nominalna vrednost serije znaša 161 din, trgujejo pa se že po skoro 20krat višji ceni. Za specialiste je dragocen obrnjen pretisk na 50 dinarski znamki.

V nizki nakladi je še izšel pretisk bivših jugoslovanskih znamk letalske serije izdanih v korist Protituberkulozne lige z zvišeno vrednostjo. V to skupino spadajo znamke za 0,50 + 0,50 din, 1 + 1 din, za 1,50 + 1,50 din in 2 + 2 din, s skupno nominalno vrednostjo 10 din. Tudi te so proti svoji poštni vrednosti dosegle med filatelisti izredno visoko ceno.

Razen naštetih so bile izdane še od preostale zaloge jugoslovanskih znamk serije s posebnim pretiskom Alto Commissariato per la Provincia di Lubiana. Prišlo jih je v promet v Ljubljani zadnji dan dinarske veljave le malenkostno število serij, med tem ko so bile druge razpečane v notranjosti države.

Pretiski Nezavisne države Hrvatske

Ze dva dni po proglasitvi Nezavisne države Hrvatske je izšla prva serija znamk: starih jugoslovanskih preko katerih so pretiskali napis »Nezavisna Država Hrvatska«. Serija obsega osem nominalnih vrednot: oranžno za 50 par, zeleno za 1 din, rdečo za 1,50 din, karminasto za 2 din, rdečjarjavo za 3 din, ultramarinmodro za 4 din, temnomodro za 5 din in rjavovijoličasto za 5,50 din. Serija je imela nominalno vrednost 2,50 din in jih je bilo na razpolago 50.000.

Se isti mesec so izšle znamke z novim črnim pretiskom, ki je prav tako vseboval trovrtični napis Nezavisna Država Hrvat-

ska v obeh prvih vrstah v zgornjem polju in v zadnji spodnji, preko besede »Jugoslavija« in kraljeve glave v sredini pa je bil natisnjen novi hrvatski grb. Izdanih je bilo 45.700 popolnih serij, vsaka po 15 znamk vrednosti 0,25, 0,50, 1, 1,50, 2, 3, 4, 5, 5,50, 6, 8, 12, 16, 20 in 30 din, skupna nominalna vrednost cele serije je znašala 114,75 din.

10. maja, ko je minil mesec dni nove države, so bile v korist hrvatske vojske v nakladi 5000 serij izdane iste znamke z drugačnim pretiskom in dvojno nominalno vrednostjo. Črni pretisk obsega na levi strani hrvatski grb, desno v treh vrstah datum »10. IV. 1941.«, spodaj pa spet Nezavisna Država Hrvatska. Od vseh izdanih serij je bilo danih na pošti v promet le 3000 serij, medtem ko je bilo 1000 serij izročenih poštenu muzeju, ostale pa bodo prišle v promet ob obletnici.

V zadnjih dneh pred izbruhom vojne je dospela v Zagreb druga naklada razstavnih znamk Hrvatskega filatelističnega saveza. Od teh je bilo 56.000 serij danih v promet z zlatim trovrtičnim napisom »Nezavisna Država Hrvatska«. So zelo redke in cenjene na 150 do 200 lir. Dobijo se tudi v zamenjanih barvah.

Kot provizoriji so bile v prometu nekatere porto znamke. Zgoraj je preko bivših jugoslovanskih porto znamk državni napis, orla v sredini pa zakriva črn krog, v katerem je napis »francos«. Serija obsega vrednosti po 0,50, 2, 5 in 10 din. Kasneje je sledila še ena izdaja, katere pretisk se razlikuje od prejšnje v tem, da je orol v sredini prekrit s hrvatskim grbom. Izšlo so vijoličasta za 15 par, črna za 1 din, modra za 2 din, temnomodra za 5 din in rjava za 10 din. Obe seriji sta bili v kratkem času razprodani.

Končno sta bili od poslednjih jugoslovanskih znamk vrednosti po 3 oziroma 4 din pretiskani na novi vrednosti 1 in 2 din. Na vrhu je napis »Nezavisna«, kraljevo glavo krije v črnem krogu negativ vrednosti, spodaj pa je v dveh vrstah »Država Hrvatska«.

Pretiski v Srbiji

Nemška okupacijska oblast je izdala popolno serijo prejšnjih jugoslovanskih znamk s črnim pretiskom »Serbien« iz zgornjega desnega v spodnji levi vogel.

Posebnost tega pretiska je, da so znamke zavarovane s posebno zaščitno mrežico — zeleni oziroma rdeči barvi. Nominalna vrednost serije znaša 114,25 din, prodajajo pa se že po zelo visoki ceni.

Od novih porto znamk, ki jih je pripravljala bivša Jugoslavija je bila izdana s enakim pretiskom vendar brez zaščitne mrežice serija 10 znamk. Prva skupina: vijoličasta za 50 par, temnokarminasta za 1 din, temnomodra za 2 in cinobrdreča za 3 din, ima zgoraj napis »Porto« v cirilici in latinici, v elipsi je v sredini natisnjena vrednost, spodaj pa »Jugoslavija« v latinici in cirilici; druga skupina: svetlomodra za 4, oranžna za 5, svetlovijoličasta za 10 in svetlozelena za 20 din pa se razlikuje od prejšnje po tem, da ima v sredini mesto bele elipse grb in pod njim vrednost v dinarjih. Tudi rozeta je drugačna. Nominalna vrednost je 45,50 din prodajajo jih pa za dvojno imensko ceno.

Izšla je končno še letalska serija, ki je prav tako prevlečena s rahlo zaščitno mrežico in nosi napis »Serbien«. Ta napis pa je v dveh barvah: v rdeči in rdečjarjavi. Na znamkah po 50 par, 1, 2, 5, 10, 20 in 40 din gre iz desnega gornjega kota v levi spodnji, na znamkah po 2,50, 30 in 50 din pa iz desnega spodnjega v levi zgornji. Nominalna vrednost znaša 161 din, prodajajo pa jih že po 150 lir in več.

Znamke s prvotno vrednostjo 10, 20, 30, 40 in 50 din so bile kasneje izdane še z reducirano vrednostjo, tako da znaša celotna poštna vrednost serije 30 din. Pripravljajo pa tudi posebno izdajo znamk, katerih iztržek bi naj šel v korist onesrečenim pri smederevski katastrofi.

Ostale izdaje

Razen teh so bile bivše jugoslovanske znamke pretiskane tudi v Črni gori, na Sušicu odnosno Reki, v Čakovcu je izšla neuradna izdaja serije 10 znamk s pretiskom »Država Hrvatska, Medimurje« in Banji Luki sta izšli dve znamki s pretiskom »Slobodna Bosanska Hrvatska«. V Črni gori pa so prišle v promet italijanske znamke z pretiskom »Montenegro«, prav tako so Madžari v delu bivše Jugoslavije, ki so ga zasedli izdali svoje znamke s posebnim pretiskom.

DNEVNE VESTI

Iz Ljubljane

—Lj Seja mestnega sveta Ljubljanskega je sklicana za danes 29. t. m. ob 18. uri. Na dnevnem redu so zlasti poročila finančnega odbora: zvišanje prejemkov po odreditvi Visokega komisariata in preskrbi kreditov; načelno sklepanje o tem, od kdaj se izplačujejo rodbinske doklade mestnega delavstva; cerkveno konkurenčna doklada v trnovski župniji; nadalje tudi določitev izrednega kredita za naloge socialnega skrbstva, dalje za stroške v zvezi z izdajo »Knjige Pielcnikovih del, določitev naknadnega kredita za vzdrževanje avtomobilov, za napravo pregradne stene v mestnem vložišču, za prehrano pomožne policije v Delavskem domu in za nabavo malega razorača tehničnemu oddelku. Mestni svet bo sklepal o podpori TKD »Atenici« za ortopedično zdravljenje siromašnih ljubljanskih otrok. Sledila bodo še nekatera finančna poročila in poročila drugih odborov. Od združenja pekov bosta izvoljena zastopnik in njegov namestnik v preskrbovalni odbor. Na tajni seji bodo poročila personalno pravnega odbora.

SE DANES

VESELI TEATER v Delavski zbornici — Začetek ob 20. uri

—Lj Razdeljevanje živilskih nakaznic. Ljubljanski mestni preskrbovalni urad obvešča vse trgovce na drobno, da bodo dobili živilske karte za mesec september v II. nadstropju Mestnega doma ob 8. do 14. ure, in sicer trgovci z začetno črko A—M v petek, 29. avgusta, trgovci z začetno črko N—Z pa v soboto, 30. t. m. Ob enem mestni preskrbovalni urad naznanja vsem trgovcem na drobno in pekarnam, da morajo preostale odrezke za mesec avgust vrniti po naslednjem redu: trgovci od začetne črke A—L v ponedeljek 1. septembra, trgovci od začetne črke M—Z pa v sredo, 3. septembra, in peki v torek, 2. septembra.

—Lj Na Dolajski: In sicer v županovo jamo ter preko Tabora na Polzevo gredo planinci v nedeljo 31. t. m. Kdor se želi udeležiti tega izleta, naj se prijavi v društveni pisarni SPD najkasneje do sobote opoldne.

—Lj Zdrženje gostilniških podjetij v Ljubljani obvešča svoje člane, da bo vpisovanje v gostilniško strokovno nadaljevalno šolo v Ljubljani 1. in 2. septembra t. l. od 8. do 12. ure v šoli na Privozu. Šola je obvezna za vse natakarske in kuharske vajence in vajenke ter je vsak učenec gospodar po zakonu dolžan skrbeti za pravčasen vpis svojih vajencev v šolo. Pričetek rednega pouka bo 22. septembra t. l.

—Lj Pouk vseh orkestrskih instrumentov je vpeljan na šoli Glasbene Matice ljubljanske poleg vseh drugih glasbenih predmetov. Starše posebno opozarjamo na pouk orkestralnih instrumentov, saj nudi godba dandanes marsikomu dober in stalen kos kruha. Novo šestdeseto šolsko leto na šoli Glasbene Matice se bo pričelo v septembru t. l. in bo vpisovanje v dnevi od 1. do 4. septembra dnevno od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Vse podrobnosti daje pisarna Glasbene Matice, Vegova ulica št. 7.

—Lj Zdrženje gostilniških podjetij v Ljubljani obvešča svoje člane, da bo vpisovanje v gostilniško strokovno nadaljevalno šolo v Ljubljani 1. in 2. septembra t. l. od 8. do 12. ure v šoli na Privozu. Šola je obvezna za vse natakarske in kuharske vajence in vajenke ter je vsak učenec gospodar po zakonu dolžan skrbeti za pravčasen vpis svojih vajencev v šolo. Pričetek rednega pouka bo 22. septembra t. l.

—Lj Pouk vseh orkestrskih instrumentov je vpeljan na šoli Glasbene Matice ljubljanske poleg vseh drugih glasbenih predmetov. Starše posebno opozarjamo na pouk orkestralnih instrumentov, saj nudi godba dandanes marsikomu dober in stalen kos kruha. Novo šestdeseto šolsko leto na šoli Glasbene Matice se bo pričelo v septembru t. l. in bo vpisovanje v dnevi od 1. do 4. septembra dnevno od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Vse podrobnosti daje pisarna Glasbene Matice, Vegova ulica št. 7.

Demonstracija jetičnih

Iz Montevidea poročajo, da je kemik Jean Pucyo odkril nov serum za zdravljenje jetike, s katerim je dosegel odlične uspehe. Zdravilo je okoli 200 jetičnih in skoraj vsi so popolnoma ozdraveli.

Vest o novem serumu proti jetiki se je hitro razširila in pred dnevi je prišlo za tisti teden do prave demonstracije množice jetičnih bolnikov, ki so zahtevali, naj

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

KINO UNION TELEFON 22-21

Film južnjaškega temperamenta — čarobni pesniški kraje sicilijanske folklore

Cavalleria Rusticana

Isa Pola — Doris Duranti — Leonardo Cortese — Carlo Nimchi

KINO MATICA TELEFON 22-41

Izvrstna filmska komedija z Napoleonovih časov

Gojenke iz St. Cyra

Vanna Vanni — Elio Steiner — Silvana Iachino

KINO SLOGA TELEFON 27-30

Samo se ganeš dva napeta obojbojska filma južnjaških podvigov in vročih borbi

Gangsterji iz Teksasa in Razbojniki zapada

vlada poskrbi, da bo serum na razpolago tudi vsem javnim bolnicam v Urugvaju. Oblasti so demonstrantom obljubile, da bo njih zahteva ustrežena, ako bodo uradni zdravniki ugotovili, da je sredstvo res uspešno.

Preiskava seruma je pokazala, da je kemik res odkril novo uspešno sredstvo proti jetiki in oblasti so ukazale, naj bolnice uporabljajo novi serum pri zdravljenju jetike.

Pomorski promet na Daljnem vzhodu

Sanghajski list »Finance and Commerce« priobčuje zanimiv pregled o razvoju pomorskega prometa na Daljnem vzhodu. Razvoj je označen zlasti s tem, da Japonska zadržava v pomorskem prometu vedno bolj izpodiriva zastave drugih narodov, posebno angleške. Ob koncu lanskega leta je znašala pomorska tonaža uvoza in izvoza v Sanghajsko pristanišče še vedno četrtino tonaže iz leta 1937. Ladje za obalni promet so pa povečale svoj ladijski prostor komaj za tretjino, a ladje na notranjih vodnih poteh iz Sanghaja so predstavljale komaj dobro četrtino predvojnega tonaže.

Velik del prometa po spodnjem toku reke Jangce, ki je prihajal prej v Sanghaj k prekladanju, gre zdaj iz rečnih pristanišč naravnost na Japonsko. Promet po reki Jangce je postal skoraj izključno japonski monopol. Napredek v japonskem pomorskem prometu odgovarja veliki potrebi dodatnega ladijskega prostora. Žal pa primanjkuje Japancem v njihovi parobrodni industriji delavcev in zato ne morejo s potrebno hitrostjo dopolniti trgovskega ladjevja. Da bi se temu odpravilo, je prišla japonska vlada pogajanja z vsemi ladjedelnici.

Švicarski frank izvozna valuta

Vest iz Teherana, da iranska banka ne sprejema švicarskih frankov je vzbudila med švicarskimi interesi pravcati preplah. V Švici pravijo, da gre za pomoč, kajti švicarska Narodna banka je sprejemala doslej poljubne zneske švicarskih frankov in jim izplačevala protivrednosti v vsaki tuji valuti. Smatra se za možno, da je ta ali ona banka v Orientu pri sprejemanju švicarskih bankovcev previdna, v kolikor vprašanje dotoka ali prenosa bankovcev ni pojasnjeno. Na prodajnost čekov Švici to seveda nima nobenega vpliva.

Razen tega pa poročajo iz ostalih prekomorskih izvoznih trgov o občutnem pomanjkanju švicarskih frankov, ker je bistveno nazadovale prekomorski dovoz iz Švice, ki se je večina do zadnjega zaračunaval v dolarjih in ker so bile zapadle terjatve bank s povratkom kapitala skoraj povsem izčrpane. Na drugi strani pa smejo švicarski izvozniki, v kolikor sploh imajo prekomorske možnosti obračunavati zdaj s švicarskimi franki, ker je dolar po navedbi o blokiranju izgubil značaj svobodne valute.

Zakon mu je rešil življenje

Iz Stockholma poročajo o čudežnem ozdravljenju skoraj 100 letnega starca, ki se je na smrtni postelji odločil oženiti se s svojo mnogo mlajšo gosposinjjo.

Nekaj dni pred svojim 98. rojstnim dnem je neki bivši bančni ravnatelj v Oestersundu, ki je bogato mesto industrije na Švedskem, začutil, da je na koncu. Popadla ga je velika slabost in vedel je, da se mu bliža smrt. Ravnatelj je živel za seboj že 33 let. Umirajoči stavec je poklical župana in mu povedal, da se hoče pred smrtjo oženiti s svojo zvesto gosposinjjo, ki mu je služila dolga leta in je 25 let mlajša od njega. Stari bankir, ki se ni mogel premakniti na posteljo ob slabosti, je imel svojo poroko seveda v bolnišnici. Nevesta je stala ob njegovi postelji. Po opravljenem poročnem obredu se je stavec nenadoma počutil bolje, kakor da je na mah pomlajen se je čutil in zahteval je šampanjca, da napije nevesti. Nekaj dni nato se je stavec že toliko opomogel, da je vstal in naslednji dan so ga ljudje že videli na sprehodu ob strani svoje žene.

Zanimiva križanja živali

V živalskem vrtu v Hellabrunu v Nemčiji so z velikim uspehom križali razne živali zelo različne vrste in so na primer na ta način »naradili« žival, ki je napol lev in napol tiger. Žival ima glavo leva in tigrovo truplo. Križanje belega polarnega medveda in rjavega medveda je dalo novega medveda, ki nima elegantnih oblik prvega in tudi ne velikost drugega, vendar se lahko plodi, dočim se levji tiger, oziroma tigrovski lev ne more ploditi.

S križanjem psa in volka je nastal bastard, ki koplje zemljo kakor volk in laja kakor pes. Najzanimivejše pa je bilo križanje goši in labuda, ki je dalo dvakrat težji žival kot je gos z zelo okusnim mesom in z dolgim perjem. Novi pišč bode zelo koristen v mnogih pogledih.

LAMPAD

Lampade elettriche di tutti i tipi e per qualsiasi applicazione, prodotte nei grandissimi stabilimenti di Alpianno (Torino), dotati di macchinario modernissimo e di laboratori sperimentali perfetti.

Reclamo fatto alla:

PHILIPS S.A.I.

MILANO - VIA S. MARTINO, 20

PHILIPS

Vaskourne električne žarnice, za različne uporabe, proizvod znanih, velikih tvornic v Alpianno (Torino), opremljenih s najmodernejšimi stroji in s dovršenimi eksperimentalnimi laboratoriji.

Zahtevati ceno pri:

PHILIPS S.A.I.

MILANO - VIA S. MARTINO, 20

ZARECA LUG

Koruze bo letos v Evropi mnogo

Prekomorska koruza je zaradi izgube dosedanjih tržišč skoraj povsem izginila iz svetovnega trga kot predmet trgovine, nasprotno je pa s prebitkom koruze iz južnovzhodne Evrope zagotovljen ves evropski veliki prostor. V dunavskih državah se obeta letos tudi dobra letina koruze in zato lahko računamo, da bodo prebitki znatni.

Amerika postruže kontrolo izvoza

Po poročilih iz Washingtona je treba računati s tem, da bo državna kontrola na izvozu v kratkem še bolj razširjena. Razširiti jo nameravajo na vse izvoz, dočim je obsegala doslej samo 80% izvoza. Zaenkrat so postavili pod izvozno kontrolo še šest skupin blaga in sicer krzno, sintetična vlakna, les, naravni asfalt, vse kovine razen železa, železnico, kemikalije in razne druge sirovine. Poostreitev kontrole izvoza se utemljejuje s pomanjkanjem sirovin za vojno industrijo. Pri tem se pa opozarja na dejstvo, da so dobave Anglije proste vsake izvozne kontrole.

Argentina kupi vso žitno letino

Žitni odbor argentinskega parlamenta je predlagal parlamentu, naj bi dobila vlada pooblastilo za nakup vsega žitnega pridelka med vojno in še eno leto po sedanjih vojni. V ta namen dobi vlada na razpolago kredit ene milijarde pezov.

Racioniranje bencina v Ameriki

Pooblaščenec za gospodarstvo z olji v Združenih državah tajnik notranjega ministrstva Ickes je izjavil, da bo treba v vodnih državah prihraniti 20 do 35% dosežanje porabe pogonskih snovi. Motorna vozila zasebnikov ob nedeljah sploh ne bodo smela voziti, ob delavnikih jim bo pa dovoljena sama ena izletniška vožnja. Kupujejo občinstvo bo pozvano naj nosi po možnosti zavite kupljene blaga sama domov. Ob začetku avgusta so bile uvedene v Ameriki bencinske karte, v kratkem pa računajo s končnim racioniranjem bencina.

Srce kot črpalnik

Srce črpa 0,083 l krvi v sekundi pod pritiskom 0,2 atmosfere. S tem opravi na dan delo približno 18.000 kg. Pri človeku do 70 let napravi srce okrog 3 milijarde utripov in načrpa 150.000 m³ krvi.

Čebela in njen polet

Čebela potrebuje za letanje izredno silo. Na 4 km dolgem poletu zamahne 180.000-krat s krili. V ta namen potrebuje energijo črpa čebela iz velike količine sladkorja v svoji krvi. V krvi čebel je 20krat toliko sladkorja kakor v človeški krvi. Lačna čebela ne more leteti daleč. Če se lačna čebela sploh dvigne v zrak pade čez nekaj minut izčrpana zopet na tla.

Občinstvo si samo dočloda repertoar

Gledališče v Fiesburgu je prišlo na originalno misel, naj občinstvo samo odloča o repertoarju za novo sezono. V dnevnem tisku je pozvalo občinstvo, naj izrazi gledišče repertoarja svoje želje. Ljudje pošiljajo odgovore uredništvu, ta pa gledališki upravi. Gledališka uprava si obeta od tega še tesnejše stike med gledališčem in občinstvom.

ALI RES SE NE VESTE,

da vam oglaš v »Slovenskem Narodu« odzvam vse vaše skrbnosti? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglašni oddelček »Slovenskega Naroda«, ki vam bo s cenenim oglašom izpolnil željo. Oglašni oddelček »Slovenskega Naroda« sprejema oglaš za isti dan vsak vsak dan od 9. ure zjutraj. 1234

POZOR! Imam na zalogi nove otroške gumaste skorjane in galose ter rabljene ženske čevlje

KLAVZER, Vošnjakova ulica 4 1415

KUPUJEM IN PRODAJAM rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje.

KLAVZER, Vošnjakova ulica 4 1414

Ali veste, kdaj ste bili rojeni?

Največ otrok se rodi ob sobotah in nedeljah, najmanj pa ob ponedeljkih in torkih

Ali veste, kdaj ste se rodili? To vprašanje ni tako neumno, kakor se zdi na prvi pogled. Neumno ni zlasti za tiste, ki so se rodili po uradni zaznambah 1. januarja, 31. marca ali 2. aprila, 12. ali 14. v mesecu, 1. maja ali ob podobnih sumljivih dneh. Zlasti pri nekaterih takih ljudeh lahko z vso pravico domnevamo, da so bili rojeni 31. decembra, 1. aprila, nesrečnega 13. v mesecu, 2. maja itd. Ker ti datumi niso posebno prikladni in se rodiljem iz katerega koli vzroka niso zdeli srečni, so seglji tu v dovoljenih mejah po korekturah. Tako se zgodi, da mamica v poznejših letih človeku naenkrat zaupa, da v resnici ni bil rojen v soboto ali petek, dne 1. maja, temveč 30. aprila in temu podobno. Včasih je tak greh bil in je čisto nedolžen, zlasti če gre za pičlo uro ali celo za nekaj minut pred polnočjo ali po nji.

Toda to ni samo prazno besedičenje, temveč je celo statistično ugotovljeno in dokazano, da so v datumi rojstva nekatere nepravilnosti in protislovja, ki kažejo, da ljudje samovoljno posegajo v naravne zakone. Prof. Karel Marbe opozarja v svoji razpravi »Merkwürdige Befunde in der Geburtenstatistik« na nekatere resnične zanimivosti v datumi rojstva in obravnava to vprašanje iz psihološkega vidika. Iz gradiva, ki ga je zbral in proučil, je razvidno, da se je največ otrok rodilo v soboto in v nedeljo, najmanj pa v ponedeljek in torek. Ker pravijo, da so v nedeljo rojeni otroci srečni, so praznoverni starši bolj navdušeni za nedeljo, zlasti če gre za nekaj ur ali celo samo nekaj minut v noči na ponedeljek ali če ura slabo gre. Zgoditi se tudi, da oče ali babica v naglici in razburjenju pozabita pogledati na uro in

da šele pozneje ugotovijo, kdaj je bil na poči srečni trenutek. Pri tem pa se lahko zmotijo tudi za cel dan.

Neredne in nesrečne številke

Nekateri datumi se posebno radi pozabijo. To velja zlasti za 29. februar. Profesor Marbe je ugotovil, da se je rodilo 29. februarja 1928 — 786 otrok, čeprav je znašalo dnevno povprečje v tem letu 942. Toda 29. februar ima mnoge nepravilnosti. Tega dne rojeni ljudje imajo rojstni dan samo vsaka štiri leta. Tako je človek trikrat po vrsti prikrajšan za rodbinsko svečanost in če da kaj na osebnosti kult, je to dvakrat neprijetno. Razmeroma redka je v rojstnih datumi tudi številka 13. Starši se boje, da bi utegnili biti trinajstega v mesecu rojeni otrok nesrečen in če gre le za nekaj ur, utaje pravi rojstni dan in zbero prejšnji ali naslednji dan. Tudi številka 9 ni posebno priljubljena. Pač pa se daje prednost številkam z ničlo ali petico na koncu. Izredno mnogo otrok se rodi prvega v mesecu, seveda pa prednjači prvi januar.

Na Silvestra rojena bo vesela

Najmanj priljubljeni dan v tem primeru je Silvester. Iz statistike je razvidno, da se roditelji krčevito branijo tega dne. Gotovo se bore za ure in minute, da bi zavlekli rojstvo do srečnega novega leta. Profesor Marbe je ugotovil, da se je rodilo od leta 1925. do 1930. vedno 1. januarja 1404 do 1651 otrok, čeprav je znašalo dnevno povprečje v teh letih samo 941. Toda ne čudimo se, saj pomeni včasih teh nekaj minut v noči od 31. decembra na 1. januar celo leto. Posebno če se rodi deklica, je takoj eno leto starejša, a to pomeni pri nji mnogo več nego pri dečku.

Seveda pravijo, da bodo na Silvestrovo rojeni otroci vse življenje veselili in občrvali volje. Toda to je samo slaba tolažba njim in staršem, da je ta datum tako neroden.

Prvega in po prvem

Dobro je roditi se prvega ali takoj po prvem v mesecu, kajti rojstvo se da zlasti v uradnih družinah vsaj skromno praznovati, kar bi proti koncu meseca že ne šlo. Poleg novega leta je priljubljen dan 1. maj. Tudi tu starši radi porinejo čas nekoliko naprej in če je bil otrok rojen v resnici 30. aprila, potisnejo rojstvo na dan 1. maja. Takih korektur je ugotovil profesor Marbe posebno mnogo. Vrniti starši hrepenijo po tem, da bi se otrok rodil na ta ali oni večji praznik. Končno pa imajo mnogi interes na raznih zgodovinskih pomembnih dneh. Tudi tu kaže statistika mnoge nepravilnosti. Izmed praznikov so najbolj priljubljeni 1. januar, 1. maj, 2. februar, 1. november in 24. december.

Kako to, da ni vse v redu

Omenili smo že, da imamo na sumu mnoge starše ob pomembnih dneh rojenih otrok, da so si izbrali tisti dan in da je bil otrok rojen v resnici en dan prej ali pozneje. Vzroki so v prvi vrsti psihološki, ne pa biološki, da z rojstnimi dnevi ni vse v redu. Kriva je slaba idioča ura, krivi so razburjeni očetje in babice ali sorodniki, da se je otrok rodil kot nalašč v tako nevarni bližini zares ugodnih in srečnih dni. Seveda pa gre tu za nedolžno premikanje časa brez vsakega slabega namena. V poročnišnicah ne primaknejo in ne odštejejo niti minute. Ne pozabite torej vprašati mamice, kdaj ste bili v resnici rojeni!

vala v svojih kožuhih. Letalo je preletelo Peipusko jezero. Motorji so slabo delovali, toda vzdržali so. Po več urnem letu sta letalca dosegla Petrograd. Spustila sta se niže in odvrgla obe bombi. Opazovala sta lahko eksplozijo in požar ter beganje prebivalstva. Protiletalska obramba je bila silna, a letalca sta se dvignila in srečno odletela. Rdeči letalec, ki jima je sledil, je bil sestreljen.

Motorji so čedalje bolj slabo delovali na povratku, a vendar sta letalca priletela do zasilnega letališča v Dorpatu. Povratek je trajal 5 ur. To je bil najdaljši let Albatrosa v svetovni vojni.

Boj proti ulični razsvetljavi

Nedavno je izšla knjiga G. Bettmarja o razvoju elektrotehnike v Nemčiji. Avtor opisuje v njej tudi boj proti plinski razsvetljavi ulic. Leta 1819. je »Kölnische Zeitung« ironizirala ta boj in se posemnovala zagovornikom teme na ulicah takole:

Vsako ulično razsvetljavo je treba odklanjati:

1. Iz teoloških razlogov kot poseganje v božji red. Po njem je noč namenjena temi, ki jo samo tu pa tam prekine mesečina. Temu se človek ne sme uprati, svetovnemu redu ne sme diktirati, ne sme si prizadevati, da bi spremenil noč v dan.

2. Iz medicinskih razlogov. Nočno bivanje na ulicah se zdi ljudem lažje in udobnejše, kar pa pospešuje nahod, kašelj in prehlad.

3. Iz filozofskih razlogov. Morala se s plinsko razsvetljavo kvari. Umetna svetloba preganja strah pred temo, ki varuje slabše mnogih grehov. Umetna svetloba daje tudi pogum grešniku, da kroka do pozne noči po gostinah.

4. Iz narodnih razlogov. Namen javnih svečanosti je povzdigovati narodno zavestnost. Razsvetljava je temu izredno koristna. Ta vtis se pa močno zmanjša, če ga vsako noč s tako razsvetljavo zatiramo. Zato je kmet v razsvetljeni ulici živahnejši od meščana, ki je umetne svetlobe že sit.

Pokopališče pingvinov

Neki raziskovalec Južnega tečaja se je nedavno ustavil na nekem točku, kjer je bilo vse polno pingvinov. Čudno se mu je zdelo, da ni videl nikjer nobenega mrtvega pingvina. Začel je iskati mrtve pingvine in slednjič je našel med grčji jezercer čiste vode. Na enem bregu je ležala cela vrsta očividno mrtvih pingvinov. Zdalj pa se je pognal pingvin v vodo, iz katere ga ni bilo več na spregled. Raziskovalec je potem opazil na dnu jezera vse polno mrtvih pingvinov. Pred seboj je imel očividno svojevredno pokopališče teh ljubkih prebivalcev polarnih krajev.

V višini 2000 m sta letalca precej zmrzlo-

Boljševskega jarma osvobodjeni Ukrajinci se vračajo na svoje domove

Geno R. Senečič: „Nenavaden človek“

Premiera tega dramatskega dela bo na našem odru jutri

Ljubljana, 29. avgusta

Kot rojen Zagrebčan (roj. 1907.), je postal Senečič tako v svojih novelah, romanu in dramatskih delih portretist Zagreba, njegovih tipov, miselnosti najrazličnejših socialnih plasti, njihovih vrlin in napak. Kot pisca ga odlikuje močan čut pravičnosti, simpatija do nižjih socialnih krogov, oster kriterij v pogledu na moralno kakovost značajev in pri presoji družinskih in družinskih kompleksov. Kot pisatelj išče z neutrudljivostjo zdravilna boleznij v moralnih in materialnih razmerah svojih so- meščanov in skuša opredeliti vse nezdrave, prav tako pa tudi pozitivne znake narodovega duševnega in materialnega življenja in jih preliti v dramatsko dogajanje.

Njegova največja pozornost in ljubezen velja malemu človeku iz predmestja. Tam odkriva velike duševne in srčne vrednote, ki se bojujejo, podlegajo ali zmagujejo v boju z materialistično, koruptno družbo. Besednik malega, brezmočnega človeka kaže primere iz sodobnega življenja in jih obdaja s komentarjem, ki mu ga narekuje njegovo kritično, objektivno gledanje.

Jože Kovič v glavni moški in Starčeva v glavni ženski vlogi v Senečičevi sodobni igri »Nenavaden človek«.

Njegova dramatična dela zanimajo v prvi vrsti zaradi aktualnosti pokazanih dogodkov in značajev, zaradi njihove udarnosti in zavoljo tega, ker so mimo svoje značilnosti občečloveški dogodki, ki se dogajajo po vsem svetu.

Senečič je napisal od l. 1928 čez 100 novel, ki so bile natismjene v hrvaškem jeziku, a tudi prevedene v češčino in nemščino, kar priča — skupno z drugimi deli — da je spoznal tudi inozemstvo Senečičeve vrednote.

Senečič je predvsem važna vsebina in misel, manjšo pozornost posveča obdelavi in lepoti zunanje oblike.

Med njegovega dela spada knjiga novel »Pokušaj«, ki je izšla v Zagrebu 1931, nadalje satirični roman »Film naših dana«, izšel v Zagrebu l. 1933.

Njegova dramatska dela so: »A. G. M.«, igra, ki jo je uprizorilo prvič v Zagrebu gledališče 1934, prav tako kakor je igralo krstne predstave vseh njegovih nadaljnjih

dramatičnih del. »A. G. M.« je drama o A. G. Matosu in starem Zagrebu.

Satirična komedija »Ferdinand« obravnava sodobni Zagreb. Po krstni predstavi v Narodnem gledališču je šla preko najrazličnejših hrvaških odrov, bila prevedena v češčino (dr. Bohuš Vybiral), v francoščino (Margita Bekova) in nemščino (Božena Begovičeva).

Sodobna tragikomedija »Slučaj s ulice« obravnava zgodbo dekleta iz zagrebškega predmestja. Bila je igrana na številnih hrvaških odrih in je prejela Demetrovo nagrado kot najboljša domača drama, uprizorjena v sezoni 1936-37.

»Radnički dol« je sodobna tragikomedija o urbanističnem in socialnem paradoksu mesta, ki postaja velemesto. Bila je prevedena v češčino (Gabriel Hart).

»Nenavaden človek« je delo, ki ga je igralo zagrebško gledališče l. 1939. Bilo je prevedeno v češčino (Gabriel Hart) in v nemščino (Božena Begovičeva). L. 1940. ga je uprizorilo praško Mestno Vinohradsko gledališče, nato je bilo igrano v Plzni in čeških Budějovicah, bilo na sporedu olomuškega in drugih čeških gledališč. Pripravljen je bil tudi scenarij za češki film.

Vse Senečičeve igre so bile igrane na številnih naših odrih. Jutri jo bo igrala tudi naša Drama. Senečič doslej ni bil na sporedu našega gledališča, zato bo ta predstava tem bolj privlačna. Predstavlja nam bo najnovejšo delo dramatika, ki je dobil veliko priznanja doma in v inozemstvu. »Nenavaden človek« je njegovo peto dramatsko delo. V njem se očitujejo izkušnje, nabrane pri ustvarjanju prejšnjih, sigurne odskri prijem, pravilno odtehtanje učinkov in preganost izraza.

Pisatelj imenuje »Nenavaden človek« tragikomičen dogodek v 6 slikah. Kakor kažejo zadnja štiri dela, uporablja dramatik rad prednaslov »tragikomedijac«. V bistvu so ta dela tragedije malih ljudi; v tragikomedije jih spreobrača zgolj današnja družbena morala, ki postavlja v Senečičevih primerih pojme o morali in socialnem redu na glavo.

»Nenavaden človek« je tragikomedija poštenjaka, upokojenega železniškega sprevodnika; kot kostanjari si služi k penziji še nekaj denarja in preživlja z 20 let mlajšo ženo relativno srečno življenje malega človeka. Ko pa kot poštenjak vrne najdenega pol milijona denarja, postane senzacija dneva. Človek, ki vrne pol milijona! Njegovo poštenost izrazi »človekoljub«, pokrovitelj socialnega društva in srečno dobi Tonkovič pada z lestve svoje majhne srečice vedno globlje, dokler ne obleži kot prevaran, zapuščen od žene, oprogan dobrega imena, službe, nagrade in penzije in zaničevan, na zadnji stopnji, v bridkem spoznanju, kam ga je pripeljal poštenje. Igra je ostrba obsodba današnjih družinskih razmer in izzveni v veri v obnovo poštenja in pravice.

Maša Št.

Indeks proizvodnje v Združenih državah

Indeks industrijske proizvodnje v Združenih državah je dosegel v juliju 162 proti 157 v juniju in 118 v juliju lanskega leta. Večja naročila vojnega materiala in povečana civilna potreba sta povzročila izven kontroliranega trga kovin nagel porast cen. V poročilu Federal Reserve Bulletin se opozarja dalje na vedno manjšo donosnost industrijskih in železniških obligacij. Vedno bolj se kažejo znaki inflacije in v tem pogledu je poročilo skrajno skeptično.

Manj kur — več jajc

Po katerih znakih spoznamo kure ki zneso mnogo jajc

Manj kur več jajc — to se zdi na prvi pogled čudno in nemogoče. Toda 60 kur, od katerih zneso vsaka na leto 60 jajc, gotovo ni vredno toliko kakor 30 kur, če zneso vsaka na leto 70 jajc. To je kaj enostavna računarska naloga. Prav tako lahko je pa izračunati, da porabi 30 kur, ki zneso 300 jajc več, samo polovico toliko pičle kakor 60 kur. Toda glavni namen reje kur so jajca in zato ne moremo razumeti, zakaj naj bi se rejci trudili z rejo takih kur, ki ne zaslužijo svoje pičle, če zneso letno izpod 100 jajc. To bi pa ne pomenilo samo zasebno, temveč tudi narodno gospodarsko škodo, kajti s tako nerentabilno pičlo bi lahko redili res dobre kure.

Gospodinj, ki se zdaj hočeš nočes ukvarjajo z rejo kokoši, dobro vedo, da je varčevanje zlasti važno in potrebno med vojno. Zato so se mnoge že same odkrile kure, ki so znesle premalo jajc. Toda kako naj tako kokoš spoznamo? Če imamo kure zaprte, odnosno če ne morejo nesti jajc, kjer se jim zahoče, kakor je to večinoma po kmetih, vemo točno, koliko jajc zneso vsaka kura. Pa tudi sicer je dosti zanesljivih znakov, po katerih lahko ugotovimo,

kako je s kuro. Malo jajc zneso kure z grdo podolgovato glavo in z zaspanimi, majhnimi motnimi očmi ter slabo razvitim grebenom. Zlasti greben je tipičen znak slabe kure.

Pa tudi po celotnem telesu lahko spoznamo slabo kuro. Kure, ki zneso mnogo jajc, so krepke, lepo razvite, njihovo perje je vedno bleščeče in se lepo oprizema telesa. Slabo razvite kure, od katerih rado visi perje, pa zneso malo jajc. Slaba kura se spozna tudi po obrabljenem kljunu in krempjih. Končno je zanesljiv znak tudi barva noge in kljuna. Kure, ki zneso mnogo jajc, nimajo v nogah, kljunih, kolobarjih okrog oči in v ušesnih odprtinah žoltega pigmenta. To se najbolje vidi pri kurah žoltyh nog. Kure, ki ohranjajo enako barvo teh delov telesa ob času, ko neso, je treba izločiti, ker ni vredno rediti jih.

Da je treba izločiti iz reje tudi bolne in stare kure, je samo po sebi umevno. Ker zneso kure največ jajc v prvem letu, bi morali izločiti iz reje vse nad 2 leti stare kure. Njihova reja pomeni zasebno in narodno gospodarsko škodo.

Nemško letalo ki je bombardiralo Petrograd l. 1918

Najdaljši polet letala »Albatros« med prvo svetovno vojno

Samo enkrat se je nekemu nemškemu letalu med svetovno vojno posrečilo dospeti do Petrograda, današnjega Leningrada, in ga bombardirati.

Dogodek ni bil zabeležen v poročilu generalnega štaba in letalci sami mu niso pripisovali velike važnosti.

Sredi februarja 1918 se je spet razplamtela bitka na vzhodni fronti. Res je trajalo že dva meseca premirje, toda pogajanja z novimi gospodari v Petrogradu niso šla od rok in boljševiki mu nihče zaupali. V bližini Rige je bila pripravljena tedaj skupina šestih nemških letal »Albatros C.« Letala so bila obsežna in težka in so mogla vzdržati v zraku največ štiri ure. Naravnost blazno je bilo misliti, da bi bilo mogoče z njimi prileteti do Petrograda. Kljub temu sta prišla na tako misel adjutant Herbst iz Bremena in podmaršal Rieken.

Dne 1. marca bi moralo letalo teh dveh

letalcev opraviti izvidniški polet proti Dorpatu. Nudila se je prilika, katero je bilo treba izkoristiti. Tajno sta letalca pridrla na letalo rezervni rezervoar pogonskih snovi. Po štirih urah leta je letalo porabilo ves bencin in je dospelo do Dorpata, kjer je moralo v nekem gozdu zasilno pristati. Na zasilnem letališču pa sta letalca našla že štiri druga nemška letala. Letalci so se zbrali in se posvetovali ter sprejeli predlog letalcev Herbst in Riekena za polet nad Petrograd.

V neki knjižnici je Herbst našel zemljevid, treba je bilo dobiti še bencin. V Dorpatu ga ni bilo niti kapljice. Treba je bilo poizkusiti s težkim ruskim bencinom, ki so ga Albatrosi slabo »prenašali«. Vendar je bilo treba poizkusiti. Letalo se je s težavo dvignilo. Letalca sta imela seboj dve bombi, kar ni bilo mnogo več kot »posetnica« za Petrograd.

V višini 2000 m sta letalca precej zmrzlo-

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman

— Ah, — kje pa biva?
— V Amsterdamu.
Manzana je poskočil na divanu, kakor da ga je pičila kača.
— V Amsterdamu!... V Amsterdamu!... In vi mislite, da se odpeljeva v Amsterdam?
— To bo potrebno... Če ne poznate v Parizu nikogar, ki bi hotel kupiti najin demant...
— Prav pravite... Nisem pomislil, kaj govorim... No, dobro odpeljeva se v Amsterdam... To je neobhodno potrebno, toda v tem primeru bo treba čim prej odpeljati se tja.
— Na razpolago sem vam... Jutri, če hočete.
— Pa naj bo jutri. Sicer mi pa pride to zelo prav, ker imam svoje razloge, da ne ostanem vedno v Parizu... Torej je sklenjeno, da se odpeljeva v Amsterdam. Tam vaš prijatelj, trgovec z dragulji, razreže demant, ga proda in vam izroči denar. Izkupiček si razdeliva, potem pa pojdeva vsak sebi... Koliko časa bo pa treba za to? Kaj mislite?
— Najmanj štiri tedne.
— Da, tudi jaz sem mislil tako... Ali imate toliko denarja, da boste mogli plačati vožnjo za oba?

Presenečeno sem se ozrl na Manzano.

— Kaj? — je dejal. — Vi se branite storiti mi to malo uslugo? Saj vam vrnem denar, dragi moj — bodite brez skrbi.

— Vi torej nimate denarja?

— Saj sem vam pravkar povedal, da sem suh kakor poper...

— Torej si lahko seževa v roke. Tudi jaz sem namreč suh.

— Vi tudi nimate denarja?

— Nimam ga nič ali skoraj nič.

— Vrag vas vzemi! Torej ste prišli vliomiti v moje stanovanje, da bi si preskrbeli denar?

— Pardon, nisem prišel k vam, temveč sem mislil, da pridem v Benonijev stanovanje.

— Da, to je res... Zdalj pa morava nemačoma k temu Benoniju.

— Prepozno je že.

— Prepozno?... Zakaj pa?...

— Benoni se je vrnil.

— Kako veste to?

— O tem sem skoraj prepričan... Lahko si mislite, da sem se informiral o vsem, preden sem prišel v to hišo.

— Kdo je vas pa informiral?

— Njegov sluga.

— Jutri boste morali znova govoriti z njim. Morate boste lahko jutri ponoviti svoj poskus.

Manzana je v svojih očeh padel vedno bolj. Ta mož, ki je bil menda ogorčen, ker sem vliomil v njegovo stanovanje, je zahteval zdaj od mene, naj

vliomim v stanovanje njegovega sosedu. Bil je gotovo moralno na zelo nizki stopnji in čudno naključje me je zvezalo s takim podležem.

Ker nisem odgovoril, je silil vame:

— No, torej... ker me tako neumno gledate, ste morda našli boljši izhod iz tega položaja...

— Zaenkrat še ne...

— Morda vam jutri pride kaj pametnega na misel... NAČ ima svojo moč... Pozno kaj že, čas je že, da greva k počitku. Rad bi vam prepustil svojo sobo, a ker ste nezaupljivi, bi utegnili videti v tem past. Najenostavneje bo, če prenočiva oba tu, blizu kovačev... Pojdite z menoj po blazino in odejo.

Manzana je odprl vrata in me potisnil naprej. Šla sva skozi krasno opremljen salon in gotsko jedilnico ter prišla v sobo, kjer je vladal strašen nered. Postelja je bila razmetana, obleke, perilo in čevlji so ležali po vseh kotih.

— Vzemite blazine, jaz pa poskrbim za odeje, — je dejal Manzana.

Kmalu sva se utaborila v kabinetu — on na divanu, jaz pa na blazini kar na tleh. Luč sva pustila goreti in zdaj pa zdaj so se najini pogledi srečali. Slednjič je Manzana zaspal. Dvignil sem se na svoji postelji in pogledal, kako je z njim. Ležal je vzrak, glavo lahko sklonjeno nazaj... Desnica mu je visela z divana. V roki, ki se je malone dotikala tal, je še vedno krepko držal svoj prokleti samokres.

Hotel sem planiti na to roko in polastiti se samokresa.

Ob prvi moji kretnji se je pa Manzana prebudil. Kakor vsi ljudje, ki nimajo mirne vesti, je spal tudi on samo z enim očesom. Bilo je jasno, da nisem mogel poskusiti uresničenja svoje misli. Bil sem ujetnik tega človeka.

Storil sem bil veliko neumnost. Moral bi bil opaziti, da ima ta hiša mezzanin. Če bi bil manj raztresen, bi bil ta čas mirno počival v svojem stanovanju, z nabito polnim žepom, ki bi si ga bil napolnil pri očetu Benoniju tako, da bi bil lahko brez skrbi odpotoval na Holandsko.

Namesto tega sem bil pa zdaj zvezan z groznim pustolovcem, zmožnim vsega in sam bog je vedel, kaj mi pripravljajo bodočnost. Manzana bi mi lahko ušel z mojim demantom. Bil je tudi zmožen ubiti me, da bi ostal edini lastnik Regenta.

Tako se je zgodilo, da sem tvegval najdržnejši vliom, da bi obogatil ciničnega in brezsrčnega človeka, ki ni imel v sebi razen svojemu imenu priključnega naslova prav nič viteškega.

Ah, Edita! Edita! V kakšen položaj si me spravila, ti nevhvalna in neumna goska!

VII.

Svojega pajdaša spoznam bolje

Lahko si mislite kakšna je bila noč, ki sem jo preživel z Manzano v njegovem stanovanju. Vso noč nisem zatisnil oči in mislim, da je tudi moj pajdaš slabo spal.

Ko se je zdanilo, sem se dvignil na svoji blazini in se ozrl na Manzano. Bil je že prebujen.